კვირა, 1917 წ. ივლისის 5 (18) № 245
ფასი 15 კაპ.

კვირა, 1917 წ. ივლისის 5 (18) № 245
ფასი 15 კაპ.

საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია დიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

კონტორა

გაზეთის ფასი პირველ გიორგობისთვიდან წლის დამლევამდე 6 მან. ერთი თვით (მხოლოდ თბილისში) 3 მან. ცალკე № 15 კაპ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 40 კაპ. შუასაუკუნეზე—30 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ ზომით: 15×2=8 მანეთი, 20×2=10 მანეთი, 30×2=15 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს ქალაქში 75 კაპ. ქალაქს გარეთ 1. მანეთი ფული და წერილები, რომელიც კონტორას შეეხება უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქმნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა დიაა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 ს-მდე.

მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქ. № 4. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, почт. ящикъ № 76. ტელეგრამის ადრესი: Тифлисъ. Сакартвело.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15--73

გაზეთის შინაარსი

ინოგეგიდან

დამფუძნებელ კრების არჩევნები დანიშნულ დროზე (ივლისის 12-ს) მოხდება.—ფრონტზე სიკვდილით დასჯა მოისპო.—ბრძანება გაუცია, კერენსკი დაიჭირეთო.—ბოლშევიკურ მთავრობას კავკასიის კომისრად ს. შაუმიანი დაუნიშნავს.—მთავარმა ბანაკმა უკრაინის ცენტრო რადის უმაღლესი მთავრობა იცნო.

წერილებიდან

გრიგოლ ვეშაპელი. ეროვნული კრება.
ტ. ტ. ბოლშევიკები და ზავი.
გრიგოლ რობაქიძე. მოქანდაკე ნიკოლაძე.
რუსული პრესა. „ქართული ეკლესია“.
გერონტი ქიქოძე. ბათომიდან ტაშის-კარამდე.
მ. საირხელი. სკოლების გაეროვნება სოფლებში.
ერეკლე ლუკაშვილი. სოფლიდან სოფლად.
კორესპონდენცია გურიიდან.

ეროვნული ინტერპარტიული საბჭოს დადგენილება.

დამფუძნებელ კრების საარჩევნო კანონი (დასასრული).

გულმოკლულმა მამა ნიკო გიორგიძის ძე ასათიანი, მეუღლე ეკატერინა მიხეილ ალექსანდრეს ძე ალფაძე, ბეჭია ეკატერინე ასათიანისა, ბიძა ეკატერინე ივანე გიორგიძის ძე ასათიანი, დიდები ლიზა ნიკიტინისა, ბაკურიანი ალექსანდრესა შვილებით და პეტერბურგი ხალდატენი-შვილისა წერილებით აუწყებენ ნათესავთ, მეგობრთ და ნაცნობთ, რომ 2 ნოემბერს, ქ. ახალციხეში გარდაიცვალა პირველის შვილი, მეორის მეუღლე და დანარჩენების შვილი შვილი და ძმისწული

ეთერი ნიკოლოზის ასული
ასათიანი-ალავიძისა

დაკრძალვა მოხდება კვირას, 5 ნოემბერს ქ. ახალციხეში.
2—866—2

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის
მთავარი კომიტეტი

იმყოფება ახალ ბინაზე, სასახლის ქუჩა № 5, ქართულ სანეურნეო ბანკის პირდაპირ. დიდა ყოველ დღე დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 1 საათამდინ და საღამოს 7—9 საათამდის. ამ დროს განმცხადებლებმა შეიძლება როგორც ცნობების მიღება, ისე წერილად ჩაწერა და შემოწირულების შეტანა.

თბილისის

პირველი უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს ყველაზე, რომ პარტიის წევრთ ჩაწერა და ანგარიშგებისთვის საყურადღებოდ, რომ პარტიის წევრთ ჩაწერა და ყოველგვარ ცნობების მიღება შეიძლება ყოველ დღე დილის 10—3 საათამდე და საღამოს 6—7-მდე „საქართველოს“ რედაქციაში ბ-ნ ეფეფი იოსების ძე ეფეფოვთან.

მეექვსე და მეშვიდე უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს, რომ წევრთა მიღება და ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 11—3 და საღამოს 5—7-დე ტუჩკოვის ქუჩა № 5, სახლი კლიმიაშვილისა.

მერვე და მეცხრე უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს უბანში მცხოვრებ თანამგრძნობთა საყურადღებოდ, რომ პარტიის წევრთ ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 7—2 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე შემდეგ მოსამართლის ბინაზე (ტურგენევის ქუჩა, სახლი № 4) კომიტეტის მდივან ვ. ყიფიანთან.

მეათე და მეთორმეტე უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს ყველაზე, რომ ამ უბანში მცხოვრებ თანამგრძნობთა საყურადღებოდ, რომ პარტიის წევრად ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე საღამოს 6—11 საათამდე ახალ საკრებულოს (ბარიფუნის კლუბი) ბინაზე კომიტეტის დროებით თავმჯდომარე დ. დუმბაძესთან და კლუბის ბუჰგალტერ კალატოზიშვილთან.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატ. პარტიის

№ 8

რუსეთის დამფუძნებელ კრებისათვის

1. **კედია** სპირიდონ მალხაზის ძე—პუბლიცისტი, ქალაქ თბილისის ხმოსანი.
2. **გვაზავა** გიორგი ბეჟანის ძე—ნაფიცი ველური, ქალაქ თბილისის ხმოსანი.
3. **ძარუშიძე** შალვა ალექსანდრეს ძე—პედაგოგი.
4. **მაჭავარიანი** იოსებ კონსტანტინეს ძე—ნაფიცი ველური.
5. **ბეშანიძე** სულეიმან ბეგი—ნეურნე (აჭარიდან).
6. **ფერეთელი** ვასილ გიორგის ძე—პუბლიცისტი, ქალაქ ქუთაისის ხმოსანი.
7. **ვეშაპელი** (ვეშაპიძე) გრიგოლ გიორგის ძე—გაზეთ „საქართველოს“ რედაქტორი, ქალაქ თბილისის ხმოსანი.
8. **ფურცელი** გიორგი დურმიშხანის ძე—ქალაქ თბილისის ხმოსანი, ჭიათურის შვიდ ქვის საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი.
9. **მოლადეზიანი** გიორგი პავლეს ძე—ნაფიცი ველური.
10. **ფანიცაკი** (ინგილო) რაფაელ ალექსანდრეს ძე—იურისტი.
11. **ძაძელაძე** კონდელი—რექტორი თბილისის სასულიერო სემინარიისა.
12. **ნაჭარაძე** რეგენ ბეგი—მეურნე.
13. **თოლორაძე** ალექსანდრე დავითის ძე—პედაგოგი.

მანიფესტი

ორშაბათიდან, (გიორგობისთვის 6-დან) სასურსათო გამგეობა შეუდგება მანიფესტების გასაწილებელ. ამასთან მიღებული ზომები მცხოვრებთა მანიფესტებითა-ზე-უნდა ყოფილ. მანიფესტების მიღების დროს საჭიროა წესრიგის დაცვა და გამგეობის პირველ ალბანურად ნაბეჭდ წესების ასრულება.

უმაესად მანიფესტების სწორედ და სამართლიანად განაწილება შეუძლებელია.

მანიფესტების მიღება შეიძლება მხოლოდ სასურსათო ბარათებით.

ბოლოს ეფეფი და ამხანაგთ ჯარისკაცები! თუ ბარათები არა გაქვთ ნუ ჩასდგებით რიგში. ნიშნოდეთ სწორე ცნობები, იმის შესახებ, თუ რამდენი კაცი, რამდენი ლუდაკაცი და რამდენი ბავშვია თქვენს ოჯახში.

ამხანაგნო ჯარისკაცნო! ნუ დაიწყებთ საგანგებო „ჯარისკაცთა“ რიგებს. ეს, ამხანაგნო, შეუწყნარებელია.

მანიფესტების მიღების წესები.

1. მანიფესტების სასურველად ყოველ მანიფესტურულ მაღაზიაში უნდა წარადგინოთ სასურსათო ბარათი და საგანგებო ბლანკზე უნდა ადნიშნოთ თქვენი ოჯახის შემადგენლობა. შემდეგ რიგით უნდა აღინიშნოს:
   ა) მამაკაცთა რიცხვი. ბ) დედაკაცთა რიცხვი.
   გ) ბავშვთა რიცხვი (14 წლამდე).

   შენიშვნა: ამ ცნობების აღსანიშნავად ბლანკებს მანიფესტების სყიდვის დროს თვით მღაზიებში მოგცემენ.
   ცნობებს ბოლოში ხელი უნდა მოაწეროთ.
2. ბარათებით მიღება, როგორც საცვლებისათვის (ტილო), ისე ბამბის, მატყლის, ფარჩის (ტანისამოსისათვის) და თბილი ძმიმე საქონელი.
3. ოჯახის თვითეულ წევრისათვის შეიძლებენ იყიდოთ:
   ა. ტანისამოსისათვის—ბამბის, მატყლის ან და ფარჩის ქსოვილი.
   ბ. პალტოსთვის—ძმიმე საქონელი (მატყლის ან და მატყლის ნარევი).
   გ. საცვლებისათვის—ბამბის ქსოვილი ან და ტილო.
4. ტანისამოსისათვის შეიძლებენთ იყიდოთ ან ერთნაირი საქონელი (მატყლის, ან ბამბის ქსოვილი ან და ფარჩა) ან კიდევ სხვა და სხვა ნაირი, მაგალითად: საზაფხულოდ ან და საუბრად—მატყლის ქსოვილი, ფიჯაკისათვის ან და სახალათე—ბამბის ქსოვილი.
5. მანიფესტების გაიყიდება შემდეგ ნორმით:

კაცებისათვის	დედაკაცებისათვის	ბავშვებისათვის (1 წლის ბავშვისათვისაც)
სასაცვლებო ქსოვილები: 7 არშინი.	12 არშინი.	4 არშინი.
სატანისამოსო ქსოვილები (ბამბისა და ფარჩა) $4^1/_2$ არშინი (ორგანი).	12 არშ. (ცალგანი)	4 არშინი.
ძმიმე საქონელი $3^1/_2$ არშინი (ორგანი).	$4^1/_2$ არშ. (ორგანი).	$2_1/_2$ არშ. (ორგანი).

6. მანიფესტების ფასები მტკიცედაა გადაწყვეტილი.

ყოველ ნაჭერს აზის კომიტეტის ბეჭედი და იარლიკი, რომელზედაც აღნიშნულია ფასი.

3—824—3 ქალაქის სასურსათო გამგეობა

ქალაქის გამგეობა

აცხადებს, რომ სამგალო სასწავლებლებში განთავისუფლდა ქალაქის შემდეგი

სტიპენდიები
თბილისელ ქალთა და ვაჟთათვის

1) ანგასლოვმაჯის სახელობისა მე-5 სავაჟო გიმნაზიაში და რეალურ სასწავლებელში თითო თითო სომეხთათვის.
2) შამხაროვის სახელობის: კომერციულ სასწავლებელში—ერთი სომეხთათვის. რეალურ სასწავლებელში და მე-5 სავაჟო გიმნაზიაში თითო თითო ქართველებისათვის.
3) პუშკინის სახელობისა მე-5 სავაჟო გიმნაზიაში—ერთი ქალაქის პირველ-წყებითი სასწავლებელ გათავებულთათვის, ეროვნების განურჩევლად.
4) დიდი მთავარის მიხეილ ნიკოლოზის ძის სახელობისა 1 და მე-2 დედათა გიმნაზიებში—თითო თითო ეროვნების განურჩევლად.
5) ჩერქეზიშვილის სახელობისა მე-4 სავაჟო გიმნაზიაში—ერთი ბეჭდვითი სიტყვის მუშაკთა შვილებისათვის.
6) საქალაქო სტიპენდია დედათა 1 გიმნაზიაში ერთი—ეროვნების განურჩევლად.

თხოვნები მეტრიკული და გიმნაზიის მოწმობათა დამტკიცებით მიიღება ქალაქის გამგეობის სასკოლო კომისიაში (სტრგიევის ქუჩა, № 4) 1917 წლის გიორგობისთვის 15 მდე.

1—826—1

თბილისის ქართულ პურის მცხობელ მუშათა
პროფესიონალურ კავშირს
ჰქონია 600 უმუშევარი პურის მცხობელი ხელოსანი

ვისაც დასჭირდება მუშები, მოიკითხოს კავშირს, პეტრე დიდის ქუჩა, სახლი № 18. მორიგეობს ყოველ დღე გამგეობის წევრი დილის 9—2, საღამოს 5—9 დის.

1—868—1 მ. ...

ამ კვირას, 5 ამავ გიორგობისთვეს
დანიშნულია
ხაონის საკათედრო ტაძარში
სამადლობელი პარაკლისი

თანახმად ქართლ-კახეთის თავად-აზნაურობის სურვილისა, 29 ოქტომბრის აქტის აღსანიშნავად,—თავად-აზნაურობის ქონების ქართველ ერისათვის გადაცემის გამო.

პარაკლისს გადაიხდის მათი უწმინდესობა სრულიად საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქი, მცხეთის მთავარ-ეპისკოპოზი კირიონ მეორე.

ქართლ-კახეთის თავად-აზნაურობის წევრ ნამძღოლი სოხუმის თავად-აზნაურთ მობრძანდნენ ხაონის ტაძარში ნაშუადღევს 1 ს. საათზე.

1—828—1

ქართული კლუბი
ქართული დრამა. წარმოდგენა № 14.

ორშაბათს, 6 ნოემბერს, 1917 წ. თბილისის ქართულ დრამ. დასის მსახიობთა მიერ წარმოდგენილი იქნება

მეეტლე ჰენშელი

დრამა 4 მოქმ. მაუპატასანია თარგ. კ. დ.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი: ჭილაძე ჯიშვილი შ., ბერძენიძე ანნ., შოთაძე ა., იეფრემელი ა., ჯაჯანიშვილი ნ. ბ-ნნი: გეგეჭკორი ნ., ხარიტონოვი ი., თარხანოვი ი., ოდიდანოვი ა., კობახიძე ი., ბეტრაძე ვ., ქუთელია ს., სარაფული მ., შალიკაშვილი ვ.

რეჟ. ვ. შალიკაშვილი.

ანონსი: შემდეგი წარმოდგენა 9 ნოემბერს „პატიოსნება“.

2—825—2

თბილისის ქართულ ფილარმონიულ საზოგადოების
გამგეობა

ამით აუწყებს საზოგადოების წევრთ, რომ კვირას, 5 ნოემბერს შუადღის 12 საათზე დანიშნულია ჩვეულებრივი წლიური

საზოგადო კრება

სკოლის ბინაზე (ალექსეევის ქუჩა № 4).

განსახილველია: 1) 1916 წლის ანგარიში, 2) 1917 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა, 3) გამგეობის წევრთა არჩევნები, 4) საზოგადოების წევრთა არჩევა. 5) მიმდინარე საკითხები.

2—808—2

ექიმი
ბ. ბ. ბუხაძე

იღებს სადოსტაკრო ავადმყოფთ საღამოს 5—6 საათამდე კვირა დღის გარდა. მისამართი: დიდი მთავარის ქუჩა № 67; ოფიცერთა ეკონომიურ სახ. შენობის პირდაპირ, სახ. სულიერ-ეკლესია. ტელეფონი № 5—77.

თ—15

ექიმი
ალ. ალ. ჯაფარიძე

იღებს შინაგან და ბავშვთა ნეფროლოგიან ავადმყოფთ ყოველ დღე გარდა კვირისა საღამოს 5-დან 7 საათამდე.

გუნიბის ქუჩა № 41
ტელეფონის № 14—09

ვისაც მოეპოვება
კატა-ბალახას ძირი

ვთხოვ მოიტანონ ზალოტნიცკის აფთიაქში—ავლაბარი, ვინნი პოდიომი № 28, ყოველ დღე.

1—869—1

ეროვნული კრება

საქართველოს საპარტიათაშორისო საბჭოს დადგენილებით ამ თვის 19-ს, ქალაქ თბილისში ქართული ეროვნული კრება უნდა იქმნას მოწვეული.

ეს კრება ის „საბჭო“ არის, რომელმაც ქართლ-კახეთის თავად-აზნაურთა დეკლარაციის ძალით თავად-აზნაურობისგან გადმოცემული ქონება უნდა ჩაიბაროს და ამ ქონების გამგებელი ადმასრულებელი ორგანო უნდა აირჩიოს.

თავად-აზნაურთა ყრილობის დადგენილებით ამ ეროვნულ კრებაზე უნდა წარმოდგენილი ყოფილიყო საქართველოს ა) ქალაქთა თვითმართველობანი, ბ) საერობო დაწესებულებანი, გ) კულტურული განმანათლებელი საზოგადოებანი, დ) საკრედიტო ორგანიზაციები და ე) პოლიტიკური პარტიები.

როცა თავად-აზნაურთა ყრილობა ამ წესრიგს ადგენდა, ის იგულისხმებოდა, რომ ასეთი ფართო დემოკრატიული კრება მარტო აზნაურთა კი არა, მთელი საქართველოს საქირნახულოდ გადიქცეოდა...

დეკლარაციის მუხლი, რომელიც თვით საბჭოს ანდომს რეგლამენტისა, შტატებისა და ბიუჯეტის შედგენას, პირდაპირი საწინდარი იყო საბჭოს ეროვნულ-პოლიტიკურ სახის გამორკვევისა. მაგრამ ეს საქმე თვით ცხოვრებამ დააჩქარა. ინტერპარტიულმა საბჭომ დაადგინა, კრებამ აზნაურთა ქონების გარდა დღევანდელ პოლიტიკურ საქმეებზე უნდა იმსჯელოსო.

ამგვარად 19 გიორგობისთვის კრება მართლაც ეროვნული კრება არის და მის მიერ არჩეული გამგეობა ქართველი ერის ნდობით აღჭურვილი პოლიტიკური ადმასრულებელი ორგანო იქნება.

თვით ცხოვრებამ აიძულა საქართველოში ყველა მომქმედი პარტიები გადაედგათ ეს მორიგი ნაბიჯი ეროვნულ თვითგამორკვევისა...

მეტად მძიმე პირობებშია დღეს საქართველო: ჩვენ ძველ ბატონ-სიხლის ანთება დეემართა, ჩვენი მეზობლები სხვა და სხვა „კავშირების“ საბედისწერო რკალში ამწყდევენ საქართველოს... ფრონტი ირყევა... მტერი მოიწევს...თუ მთელი ერი არ გამთელდა პოლიტიკურად და შინ გამაგრებული არ შეუდგა საგარეო საქმეების მოგვარებას, ცუდი დღე დაგვიდგება...

ჩვენმა მეზობლებმა: მთიელებმა, თათრებმა, სომხებმა უკვე დიდი ხანია გადადგეს ის ნაბიჯი, რომელიც ჩვენ 19 გიორგობისთვემდის გადავდეთ... ქართველთა ეროვნული კრება არავის გაეღიზიანებს... წინაღმდეგ, ჩვენთვის დღეს სწორედ რომ „თქმა სჯობს არა თქმასა“, ამით ზოგიერთ მეზობელთა იქვიანობასაც მოუსპობთ ნიადაგს და „ამიერ-კავკასიის“ ან მთელი კავკასიის საერთაშორისო პოლიტიკასაც უფრო სანდო გზაზე დავაყენებთ...

ბ. ვეშაპელი-

გათოვიდან ცაფის-ჯარამდე

ქობულეთსა და ბათომის მხარეს თბილა როგორც ორანჟერეაში, პაერი ვნებიანი სურნელებითაა გამსჭვალული. მაგრამ ავტომობილი ჩქარა სტოვებს ნარინჯისა, დაფნისა და ბროწეულის სამფლობელოს და ნაძვნარის არშიას უახლოვდება. ჯერ კიდევ ბნელა. მთვლემარე მთების მყუდროებას მხოლოდ მანქანის დიფდიფი არღვევს.

ნახევარს საათში აჭარის წყლისა და ჭოროხის შესართავთან ვართ კიდეც. ამ ორი კაბკაბა და გრუმელი მდინარის გადახვევნა ნამდვილი ლხინია თვალებისათვის, მაგრამ გონებასაც ბევრს რასმე ეუბნება. აჭარის წყალი ხელუხლებელი მთების ცრემლებით საზრდოობს, მისი ტალღები ქართველი მოდგმის სისხლით ამოსთდეს არ შეღებილა. ზემო აჭარა ოსმალებმა უფრო წყალობით დაიპყრეს ვიდრე ძალადობრობით, ეს ქვეყნა ჩვენი მწუხარების მატიანეში ნაკლებ არის ცნობილი. ჭალარა ჭოროხს პირქით ჩვენი ზნიანი დღეებიც უნახავს და ჩვენი მუქი ლამეებიც. მის ტალღებში რომაელ ლეგიონერებსაც უბანავნიათ, ოსმალი იენგიჩარებსაც და რუსის ყაზახებსაც. და თუ შეიძლება რომ ახალგაზრდა სისხლმა ბებერი სხეული განაახლოს, აჭარა ძველ ტაოსკარსა, ისპირსა და ბაიბურთს უნდა შეეღაღოს, ისევე როგორც აჭარის წყალი ჭოროხს ეულლება.

აჭარა ტყიანი, კლდიანი, იწრო, ხრამოვან ღრეტოიანი ქვეყანაა, ვახუშტის სიტყვებით რომ ვსთქვათ. ძნელი წარმოსადგენია მეორე ადგილი, სადაც ადამიანი ასეთს მარტოობას ჰგრძნობდეს ბუნების წინაშე. აქ შეიძლება მასთან პირისპირ საუბარი, ხელის შემშლელი არავინ არის. მოსახლეობა იშვიათია, მთის კალთებზე გაბნეული სოფლები თითქო მიტოვებულნი იყვნენ, შორიდან სიზმრის მოჩვენებებს ჰგვანან. ალაგ-ალაგ ფრიალო კლდეზე განმარტოებული შენობა ჰკიდია, ალაგ-ალაგ მთის ჩხრიალა რუ ზდაპრისებურ წისქვილს ატრიალებს. ვისთვის ჰფქვავს ან რას ჰფქვავს ეს წისქვილი? ახლომახლო არავინ სჩანს, ხხოლოდ ტყეში ისმის შემოდგომის ფოთლების შრიალი. ყველაფერი თხელს ლეჩქშია გახვეული, მთის წყვერვალებიც კი ოცნებობენ. აქ შეიძლება თვით ქართველ კაცც კი მისტიკოსი გახდეს, თუმცა ის უფიზიკესი ადამიანია ბუნებით.

გზატკეცილი აჭარის წყლის ხეობას მისდევს ხულომდე, ჩრდილოეთის მხრით მთების სავარცხელია ამართული. კავალერმა შარდენმა ეს გზა გაანალა, როცა 1672 წლის ქრისტეშობისთვეში გონიიდან ახალციხეს გაემგზავრა. მაგრამ ორასორმოცდათი წლის წინათ აჭარის მთებს ხხოლოდ ვიწრო ბილიკი სჭრიდა, ფრანგი სოდაგრის განკარგულებაში არაფერი იყო გარდა ცხენისა და თხილამურისა. სჩივის რომ ხშირად ნიჩბებით უხდებოდა თოვლიანი გზის გაკვალვა. გასაკვირალი არ არის, რომ მთელი კვირა მოანდომა იმ მანძილს, რომელსაც ალბა ხეირიანი ავტომობილი თორმეტს საათში გადის. მაგრამ ერთის მხრით კავალერი შარდენი მაინც ბედნიერი იყო ჩვენთან შედარებით: მას ბევრად მეტი დრო რჩებოდა დაკვირვებისა თუ მოფიქრებისათვის და აჭარის ბუნება სინემატოგრაფიულ სურათად არ ეჩვენებოდა. რავდენიმე დღე აჭარლების ქოხებში გაატარა, ერთი დღე ციხქვეშ

ბოლშევიკები და ზავი

იმ თავითვე ცხადი იყო, რომ ბოლშევიკების გამრავლების საიდუმლოება და მათი გავლენის მოპოება ხალხზე და ჯარზე იმან გამოიწვია, რომ პირველმა ბოლშევიკებმა წამოაყენეს დაუყონებლივ ზავის საკითხი. დიდი ხნის ომმა, რომელსაც რუსეთისთვის ერთი ნათელი დღე არ მიუცია გამარჯვებით გახარების, სასტიკმა დამარცხებამ ფრონტზე რუსეთის ჯარს სამუდამოდ გაუტეხა გული ომზე, ომის გათავება, დაუსრულებელი სირცხვილის აცილება იმან დაისახა დღიურ საკითხათ და ყოველ გადასროლილ სიტყვას ზავზე მუყაითად იჯერებდა.

ბოლშევიკები მიუხვდნენ ამას და ჯერ ფრონტზე „დაძმობილებით“ და შემდეგ ფართო აგიტაციით ჯარი თავის მხარეზე გადაიბირეს და უკანასკნელად კიდეც გამოიყენეს, რომ ძალა უფლება ხელში ჩაეგდოთ და დაამხვეს „თავდაცვის სამინისტრო“. ამიტომ პირველი მოქმედება პეტროგრადში თავშეყრილი საბჭოთა ახალი ყრილობის იყო „დეკრეტი“ ზავზე, რომელიც მიღებულ იქმნა ერთხმად. ეს დეკრეტი მრავალ მხრივ არის საინტერესო.

მუშების და გლეხების მთავრობა, შექმნილი 24—25 ოქტომბრის რევოლუციის და დანდობილი მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოების დეპუტატებზე მიმართავს ყველა მებრძოლ ერებს და იმათ მთავრობას დაიწყოს დაუყოვნებლივ მოლაპარაკება ზავზე. ამ მოწოდებაში გამეორებულია ძველი ფრაზები უწინდელ მთელი ქვეყნის დემოკრატიის მოწოდებიდან, რომ ზავი უნდა იყოს „სამართლიანი“ და „დემოკრატიული“ და აგრეთვე ძველი ფორმულა „უკონტრიბუციო და უანექსიოდ“ მხოლოდ ამ დეკრეტში უფრო მეტია კონკრეტიზაცია ანექსიის.

ანექსია ბოლშევიკების მთავრობას ესმის როგორც ყოველი შეერთება დიდ და ძლიერ სახელმწიფოსთან მეორე მცირე და სუსტი ერის, როგორც არ უნდა იყოს შეერთების პირობები, ერის განვითარება და ამის გარდა ეს ვრცელდება როგორც ევროპაზე ისე მის გარეთ.

ამის გარდა, უნდა მოსპობილი იქნეს ოფიციალი დიპლომატია, მოლაპარაკება ენდობა თვითონ მთავრობას ტულეგრაფითა და წერილობითაც და აგრეთვე მას ჰყავს რწმენაგაფენილი ნეიტრალურ ქვეყნებში.

ამ დეკრეტში ბევრი დაპირებანია რუსეთში მოსახლე ერებისთვის. დეკრეტის ძალით მოსპობილი უნდა იქნას ანექსია ველიკოროსიის მიერ დანარჩენი ერების, რადგან ეს ანექსია მარტო რუსეთის მემამულეებისა და კაპიტალისტებისთვის იყო მოსაგები და ეხლაც სცდილობენ მის შენარჩუნებას. მაგრამ რუსეთში მოსახლე პატარა ერები უკვე საკმაო სკეპტიკები შეიქნენ იმისთვის, რომ მარტო სიტყვებს დაუჯერონ, ანდაზის არ იყოს: ქარის მოტანილს ქარივე გაიტანს.

რაც შეეხება რუსეთის მოკავშირეებს, ინგლისს და საფრანგეთს, თუ ისინი დარწმუნდენ, რომ რუსეთი მართლა აგდებს ზავს, ყოველ დონეს იხმარენ, რომ თვითონ დაასწრონ ზავის ჩამოგდება და შეიძლება ფრანგებმა და ინგლისელებმა უფრო გასაგები ენა მონახონ გერმანელებისთვის და მაშინ ზავი იქნება რუსეთის ხარჯზე.

ტ. ტ.

რუსული პრესა

„ქართული ეკლესია“

გაზ. „პეტროგრადსკია ვედომოსტი“ სწერს.

სარწმუნოების მინისტრმა აცნობა სრულიად საქართველოს პატრიარქ-კათალიკოსს, რომ საქართველოს ეკლესიას უბრუნდება მისი ქონება, დირებული ას ორმოც ხუთ მილიონათ, რომელიც წართმეული იყო სხვა და სხვა დროს რუსის ეგზარხოსების და მმართველობის მიერ? თუ ვ. ნ. კარტაშოვმა არ მიიღო ზომები დაუბრუნდეს საქართველოს ეს კანონიერი ქონება ეკლესიასა მასვე, მაშინ კრედიტის მოსპობა საქართველოს სამღვდელოების ჯამაგირების ხაზინიდან გაღებაში იქნება პირდაპირ ავაზაკობა, მით უმეტეს, რომ ამ ქონების ჩვეულებრივი სახაზინო პროცენტი, ბევრად გადამეტებს იმ თანხას, რომელიც ჯამაგირათ ეძლევა ხაზინიდან სამღვდელოებას:

თუ უსპობთ ჯამაგირებს,—დაუბრუნეთ ქონება, და თუ ქონების დაბრუნება არა გსურთ,—გაიღეთ განსაზღვრული პროცენტი მაინც!.. ბოლოს და ბოლოს, თქვენ შარა გზის ქურდები ხომ არა ხართ?!..

მოკანდაკე ნიკოლაძე

1902 წელი. ზაფხულის პირი. „სეირნობა“ ახალ კლუბის ბაღში (მაშინ სათავად-აზნაურო). მრავალი გასართობი. ყურადღებას იქცევს ერთი კოსკი: მეფიტოს თავია ჩამოსხმული კოსკად. გვერდით ჭაბუკი სდგას: დაბალი ტანის, შავი თმა, ოდნავ ხუუუში გიშერი, დიდრონი შავი თვალები, პროფილი ძველი ასირიელის, სილჰუეტი მიმზიდველი ფრიად. ჭაბუკი—იაკო ნიკოლაძე და კოსკი—მისი ნამოქმედარი. ეს იყო ჩემი პირველი ნახვა ქართველი მოქანდაკის.

გავიდა ხუთი წელი. პარიზში ვარ. ვხვდები ქართველებს. გავიცანი „ეკო“. წმასავე დაუახლოვდი. არის მის ბუნებაში რაღაც ძალზე უშუალო, თითქმის „სიბავშე“, ხხოლოდ ისეთი, რომელიც რჩეულთა ხვედრია მხოლოდ. არავითარი სიავე, არავითარი ბოროტი, არავითარი გესლი—მის ბუნებაში არ მიგრძვნია; პირიქით: მუდამ გულახდილი, ლადი მეტად, აფრთოვანებული, ბედნიერი სიცილით.

ხშირად დავიარებოდი მასთან. საკმაოდ დიდი ოთახი: გაყოფილია ფარდით: აქეთ—ატელიე, იქით—„საცხოვრებელი“, — თუმცა ცხოვრებით უფრო ატელიეში ცოცხლობს. არ დამავიწყდება ერთი სანახაობა: შეგდივარ: „ეკო“ ფინიას ეალერსება: ამ ალერსში რადაც უცნაური დავინახე: ხელოვანისათვის ძალიც იყო გონიერი: თითქო ხუთი წლის ბავშვს უთხრობდა საზღაპროს ღიმილით.

იმთავითვე „ეკოს“ ბუნებაში ერთი რამ იპყრობდა ჩემს ყურადღებას: უშუალი ტალანტი. მას დიდი განათლება არ მიუღია, მაგრამ ინტუიციით დიდ საკითხებს სწვდება. ხანდახან თვითონაც გამოსძებნის ხოლმე ასეთს საკითხებს. ყოველს საკითხში თავის აზრს თავისებურ არაბესკად გიყვანს. თუმცა „სიტყვა“ ბევრე რიგად არ ემორჩილება, მაგრამ „ნატეხი“ სიტყვით ხანდახან ისეთს განცდას მოგაწვდის, როგორც „ბერი“ ბავსიანი ქვა ძველი საიდუმლო წარწერით.

ნიკოლაძე ნამდვილი ხელოვანია. პლასტიური გრძნობა უმძაფრესად განვითარებული აქვს. ქართველთა გენია უფროსად პლასტიურია: აქ ჩვენ ძველს ჰყლლენებს ვემზგავსებით. ნიკოლაძე ამ გენიას ქვაში ჰკვეთს ცეცხლეული შთაგონებით. მის შემოქმედებაში მეპირადად მისი სანახატო ტემპერამენტი მიპყრობს: ტემპერამენტი წმიდა, შეურეველი, გაუგრილებელი, უშუალო. მთელს მის შემოქმედებას ქალური სირბილე ახლავს. იქნებ ეს ქართველთა ისტორიის შედეგი იყოს. მიქელ-ანჯელოს „სიბავე“, აუღალბავი, დემონური, **მამა-ცეცხლი** ჩვენს ისტორიის ბოლოს და ბოლოს გაურბის. მაგრამ თვითონ „ქალურობა“ ნიკოლაძის შემოქმედებაში განუმეორებელ სინაზესა ჰქმნის.

ნიკოლაძე ისეც ხელოვანია: სიცოცხლეში. ბოჰემის ტემპერამენტი მისი ერთი საუკეთესო ნაკვეთია. მთელი მისი სიცოცხლე ხელოვანთა შორის ტრიალებს. ყველაზე უფრო გრძნობს სიტყვის სიახლეს, ლექსის იერს, სახის უჩვეულობას. და რაც უფრო ყურადსაღებია: ძვირად მონახავთ ნიკოლაძის ბზგავს პიროვნებას, რომელსაც სხვის „კარგი“, სხვის „გამარჯვება“ (საკუთრივ ხელოვნებაში) ასე ძალზე ახარებდეს.

აუტანელია ის ატმოსფერა, საცა ნიკოლაძე მოქმედობს: არ არის „მკოლა“, არ არის ტრადიცია. მოქანდაკეს შეუძლია იმოქმედოს: პარიზში, მიუნხენში, რომში.იქ არის „შეხვედრა“, იქ არის „გაცნობა“, იქ არის „ჯიბრი“. თბილისი მხოლოდ უდაბნოა მოქანდაკისათვის. მით უფრო საკვირველია ნიკოლაძის შემოქმედებითი ენი, რომელთაც იგი ამ უდაბნოში ინთება.

კიდევ სხვა უბედობა: ნივთიერი შეგვიწროობა. ატელიეც არ აქვს: მუშედელს სამუშედლო არ ჰქონდეს—უბედობა არის. ქართველი ერი გულუხვია, თუ კარგი რამ დაინახა. დროა, ახლა მაინც დაინახოს თავის მოქანდაკე. აუშენოს მას ატელიე: ეს იქნება საუკეთესო საჩუქარი. იგი იქნება „სამუშაოს“ გარდა ისეთი ადგილი, საცა ყოველი ქართველი ხელოვანი მონახავს კუთხე ესთეტიური გართობისათვის. ხელოვანებმა სქ�თავს ... ატელიეს გამართვა:—მივართვათ „ეკოს“ ძმური ყვავილი.

გრიგოლ რობაქიძე.

ომი და ზავი

დეკანოზები

ალმოსავლეთის ფრონტი.

რუსეთის ბანკის ცნობა.

მოკავშირე ლაშქარი. ღვინობისთვის 26. ფრიდრიხშტატის მიმართულებით ლომეს სამხრეთ რაიონში გერმანელები ორჯელ შეეცადნენ იერიშებს, მაგრამ მოვიგერიეთ.

სამხრეთ-დასავლეთის და რუმინეთის ფრონტი, სროლა.

კავკასიის ფრონტი. არსებითი არა არის რა.

ბალტიის ზღვა უცვლელადაა.

მფრინავთა მოქმედება.

რუმანეთის ფრონტზე ღვინობისთვის 25-ს პენტიუს რაიონში ჩვენს სამ მფრინავს მტრის ორ მფრინავთან მოუხდა შებრძოლება. ჩვენი მფრინავები სოფელ არისაკთან ჩამოცყიდნენ. ეს სოფელი მტრის ხელშია.

შავ ზღვაზე

სევასტოპოლი. ღვინობ. 25. ოსმალთა წყლებში ჩვენ ნაღმო ნებს მტრის ჰიდროპლანები თავს დაესხნენ, მაგრამ მალე განვდევნეთ.

ზავის გარშემო

საზავო მოლაპარაკების შესამზადებლად

„ნოვაია ჟიზნ“-ი სწერს საზავო მოლაპარაკებათა შესამზადებლად საბჭოთა მთავრობამ სტოკჰოლმში მყოფ ორლოვსკის დაავალა მოლაპარაკება გამართოს დასავლეთ სახელმწიფოთა ინტერნაციონალურ ჯგუფებთან.

საზავო დეკრეტი ფრონტებზე

„ნოვაია ჟიზნ“-ის ცნობით 4 მილიონ საზავო დეკრეტის ფურცლებს ყველა ფრონტზე ჰაეროპლანებით არიგებენ.

დასავლეთის ფრონტი

იტალიის ფრონტის გარღვევა

იტალიის მდგომარეობა

„ნოვაია ჟიზნ“-ს ინგლისიდან ატყობინებენ, რომ იტალიის მდგომარეობა სერიოზულია.

ცნობები ერთობ მცირე მოდის და ისიც სასტიკი ცენზურის ქვეშ.

პარლამენტის სოციალისტურ ჯგუფის რეზოლუცია ცენზორის შემოკლების შემდეგ გამოაქვეყნეს ხხოლოდ. „ავანტი“-ს აზრით, ამ რეზოლუციამ ნაციონალისტების იმედები გაანადგურა.

იტალიის დამარცხების მიზეზი

პარიზი. ღვინ. 24. გაზეთებში თითქმის ერთხმად ადიარებენ, რომ იტალიის დამარცხების მიზეზი ის არის, რომ ჯარი შედრკა, რამდენიმე ალაგას უბრძოლველად უკან დახიხა. გერმანელების შეტევა წინდაწინვე სცოდნიათ იტალიელებს, მაგრამ როგორც პოლკოვნიკი ფეიდერი ალნიშნავს, ჯარი სუფთა დაეცა.

ინგლისის პარლამენტის უფლებათა შეზღუდვა

ლონდონი. ღვინ. 24. მთავრობას განზრახვა აქვს ზომები მიიღოს ისეთი შეკითხვების აღძვრის წინააღმდეგ, რომლებიც ეროვნულ ინტერესებს ავნებენ ომის დროს.

ბოლშევიკების დიქტატურა

(გაზეთებიდან)

სახალხო კომისრების მთავრობა

სრულიად რუსეთის მუშათა, ჯარისკაცებისა და გლეხთა ყრილობამ დაადგინა: დამფუძნებელ კრებამდის რუსეთის განსაგებლად შესდგეს მუშათა და გლეხთა დროებითი მთავრობა, რომელსაც სახელად ეწოდება სახალხო კომისრების საბჭო. სახელმწიფოებრივ ცხოვრების სხვა და სხვა დარგებს განაგებენ კომისიები. მათ ევალებათ ცხოვრებაში გატარება ყრილობის მიერ მიღებული და გამოქვეყნებული პროგრამები. კომისიებს მტკიცე კავშირი ექნებათ მუშების, მუშა ქალების, მეზღვაურების, ჯარისკაცების, გლეხების და მოსამსახურეთა ორგანიზაციებთან. მთავრობა ამ კომისიების თავმჯდომარეთა კოლეგიას ეკუთვნის, ე. ი. სახალხო კომისარების საბჭოს.

სახალხო კომისრების მოქმედების კონტროლი ეკუთვნის სრულიად რუსეთის მუშათა, გლეხთა და ჯარისკაცთა დეპუტატთა საბჭოების ყრილობას და მის ცენტრალ აღმასრულებელ კომიტეტს. მათვე აქვთ სრული უფლება სახალხო კომისრების გადაყენებისა.

ამ ჟამად სახალხო კომისრების საბჭო შესდგება შემდეგ პირთაგან: საბჭოს თავმჯდომარედ — **ვლადიმირ ულიანოვი (ლენინი)**, საშინაო საქმეთა სტალინ, ... ტროცკი, ...

თა სახალხო კომისრად—ა. ი. რაკოვი, მიწადმოქმედების კომისრად—ვ. პ. მილიუტინი, შრომისა—ა. გ. შლიაპნიკოვი, სამხედრო და საზღვაო საქმეთათვის შემდგარია კომიტეტი, რომელშიაც შედიან: ვ. ა. ოვსეენკო (ანტონოვი), ნ. ვ. კრილენკო და ფ. მ. დიბენკო, ვაჭრობა-მრეწველობის კომისრად—ვ. პ. ნოგინი, სახალხო განათლების—ა. ვ. ლუნაჩარსკი, ფინანსების—ნ. ი. სკვორცოვი (სტეფანოვი), საგარეო საქმეთა—ლ. დ. ბრონშტეინი (ტროცკი), იუსტიციის—გ. ი. ობოლენსკი (ლომოვი), სასურსათო საქმის კომისრად—ი. ა. თეოდორეანოვიჩი, ფოსტა-ტელეგრაფის—ნ. პ. ავილოვი (გლებოვი), ეროვნებათა საქმეების თავჯდომარედ—ი. ვ. ჯუგაშვილი (სტალინი), რკინის გზის საქმეთა სახალხო კომისრის პოსტი დროებით თავისუფალია.

სიკვდილით სასჯელის მოსპობა

სრულიად რუსეთის საბჭოთა მეორე ყრილობამ დადგინა: მოისპოს კერენსკის მიერ ხელმეორედ შემოღებული სიკვდილით სასჯელი. ფრონტზე აღდგენილ იქმნეს აგიტაციის სრული თავისუფლება. განთავისუფლდნენ ყველა რევოლუციონერი ჯარისკაცები და ოფიცრები.

ბრძანება კერენსკის დასაჭერად

სამხედრო-სარევოლუციო კომიტეტმა ბრძანება გასცა, დაიჭირეთ კერენსკი და პეტროგრადს მოიყვანეთო.

დამფუძნებელი კრების მოწვევა

სახალხო კომისრების დადგენილებით:

1) დამფუძნებელ კრების არჩევნები დანიშნულ დროზე, გიორგობისთვის 12-ს მოხდება.

2) ყველა საარჩევნო კომისიები, ადგილობრივ თვითმართველობის დაწესებულებანი, საბჭოები და ჯარისკაცთა ორგანიზაციები მოვალენი არიან ზომები მიიღონ, რომ არჩევნები დანიშნულ დროზე მოხდეს.

რუსეთის რესპუბლიკის მთავრობის სახელით სახალხო კომისრების საბჭოს თავმჯდომარე ვლადიმირ ულიანოვი-ლენინი.

საგჯოლთა ურილოგის დეკრეტი მიწის შესახებ

1. მემამულეთა საკუთრება მიწაზე დაუყოვნებლივ გამოუყოველლივ ისპობა.

2. მემამულეთა ადგილ-მამულები, აგრეთვე საუფლისწულო, სამონასტრო და საეკლესიო მიწები მთელ მათ მოძრავ და უძრავ ქონებით გადადიან სოფლის საზოგადოებათა სადგილ-მამულო კომიტეტების ხელში დამფუძნებელ კრებამდე. საადგილ-მამულო კომიტეტებში შედიან გლეხთა დეპუტატები.

3. ჩამორთმეულ მამულის, (რომელიც მთელ ერის კუთვნილებად ითვლება) წახდენა დიდ დანაშაულობად ჩაითვლება. დამნაშავე რევოლიუციურ სამართლით დაისჯება. გლეხთა დეპუტატების სამაზრო საბჭოები საჭირო ზომებს ღებულობენ მემამულეთა მამულების ჩამორთმევაში წესრიგის დასაცველად. სამაზრო საბჭოთა გლეხების დეპუტატებს ევალება აგრეთვე სრული ნუსხის შედგენა ჩამორთმეულ მამულისა, მათი ვალია ზომების მიღება, რომ სასტიკად დაცულ იქმნას მიწასთან ერთად მათ ხელში გადასული შენობები, იარაღი, საქონელი და სხ.

4. დამფუძნებელ კრებამდე საადგილ-მამულო რეფორმებში სახელმძღვანელოდ ყველგან გამოყენებულ უნდა იქმნეს. გლეხთა ნაკაზი, რომელიც სრულიად გლეხთა დეპუტატის „იზვესტიის“ 88-ე ნომერში გამოქვეყნდა.

ეროვნული საკითხი

გალიციის და ლიტვა-კურლიანდიის ბედი

კოპენჰაგენი. დვინ. 25. „ლოკალ-ანეიგერი“-ს ცნობით პოლონეთის სამეფო საბჭოს უკანასკნელ სხდომაზე დაუდგენიათ ავსტრიის იმპერატორი პოლონეთის მეფედ გამოაცხადონ. გალიცია პოლონეთს შეუერთდება, ლიტვა და კურლიანდია პრუსიას.

პოლონეთის უფლებები

კოპენჰაგენი. დვინ. 25. „ბერლინერ ტაგებლატის“ ცნობით პოლონეთის მიწა-წყალს მიემატება სუვალკის გუბერნიის დიდი ნაწილი. ამას გარდა პოლონეთის გემები თავისუფლად იმოძრავებენ მდ. ვისლაზე ზღვამდე.

პოლონელები და ებრაელები

კოპენჰაგენი. დვინ. 25. სარეგენტო საბჭოს წევრმა თავადმა ლიუბომირსკიმ ებრაელთა დეპუტაციას აღუთქვა, პოლონეთში ებრაელები სასურველ სრულუფლებიან მოქალაქეებად იქნებიანო.

უკანასკნელი დეპეშები

კიევიდან გიორგობისთვის 3-ის თარიღით ატყობინებენ უკრაინულ სამხედრო კომიტეტმა სამხედრო ოლქის უფროსად ბაგდენკო დანიშნა.

—

უკრაინის ცენტრალ რადამ მიიღო პროექტი, რომლითაც უკრაინას უფრთდება ხერსონესის, ეკატერინოსლავის, ხარკოვის, ხოლმის გუბერნიები და თავრიდის, კურსკის და ვორონეჟის გუბერნიების ნაწილები. რადამ შეადგინა მთავარი სეკრეტარიატი სასურსათო საქმეთა, შრომის, სასამართლოს, სამხედრო, ვაჭრობა-მრეწველობის და გზათა კომისრებით.

—

სრულიად რუსეთის უაზეთა ყრილობა ნოვოჩერკასკში გადატანეს.

—

ტელეგრაფი მხოლოდ კიევისა და ოდესის შორის მუშაობას პეტროგრად-მოსკოვი ჯერ კიდევ მოწყვეტილია.

—

მთავარ ბანკმა რადის უმაღლესი მთავრობა აღვიარა. ოდესაში ამის გამო გიორგობისთვის 3-ათვის დანიშნული იყო უკრაინული აღლუმი.

—

სამხედრო კომისარი უარმყოფს ხმებს, ვითომც ოდესაში ბოლშევიკების სამხედრო გემი მისულიყოს.

ქრონიკა

თბილისი

◆ ახალი კომისარი. ახალ ბოლშევიკებისგან შემდგარ მთავრობას კავკასიის კომისრად დაუნიშნავს ს. შაუმიანი.

◆ თბილისელი ბოლშევიკების გარდაწყვეტილება. თბილისელ ბოლშევიკებს გადაწყვეტილი აქვთ მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს წევრთა ახალი არჩევნები მოხდეს. რა შედეგიც ამ არჩევნებს მოჰყვება, იმის დაგვარად იმოქმედებენ შემდეგში.

◆ კავკასიის ქართულ-კულტურულ კავშირის კრება. დღეს, კვირას, 5 ნოემბერს, დღის 12 საათზე, ქართულ სასოფლო-სამეურნეო ბანკის დარბაზში (სასახლის ქუჩა) დანიშნულია კავკასიის ქართულ-კულტურულ განმანათლებელ საზოგადოებათა კავშირის რწმუნებულთა საზოგადო საგანგებო კრება. განსახილველი საგანი: არსებულ წესდებაში ცვლილება-დამატებათა შეტანა (წესდების 15 §). კრებაზე უნდა გამოცხადნენ წარსული წლის აპრილში არჩეული რწმუნებულები. კავშირის გამგეობა სთხოვს რწმუნებულთ აუცილებლად დაესწრონ კრებას, რადგან გასარჩევია ფრიად მნიშვნელოვანი საკითხი, რომლის გადასაწყვეტად საჭიროა რწმუნებულთა სამი მეოთხედის დასწრება.

◆ ქართველ სტუდენტთა სამეურნეო საზოგადოების წევრთა პირველი საზოგადო აირჩეულებრივი კრება მოჰბდება დღეს, გიორგობისთვის 5-ს დეპუტატთა საკრებულოში ფრანელინის ქუჩა № 11, დილის 11 საათზე. განსახილველია გამგეობის განცხადება გადადგომის შესახებ, ახალი გამგეობის არჩევა და სხვა ფრიად საჭირო კითხვები.

◆ სათავად-აზნაურო გიმნაზიელების მშობელთა კრება. თბილისის სათავად-აზნაურო ქალთა და ვაჟთა გიმნაზიებთან არსებული მშობელთა წრეების საბჭოები აცხადებენ: დღეს, დილის 11 საათზე დანიშნულია ხსენებულ გიმნაზიების მოწყალეთა მშობლების შეერთებული კრება. საგანი: ამორჩევა ახალი დელეგატებისა და საბჭოებისა.

◆ ქართველი ხმოსნები ბაკოს ქალაქის საბჭოში. ბაკოს ქალაქის საბჭოში ბოლშევიკების სიით გაყვანილი არიან ორი ქართველი ხმოსანი ჰ. ა. ჯაფარიძე და ვ. ი. ნანეიშვილი.

◆ ქართველ მხრეთელთა ბათალიონის მიერ ქართულ კლუბში გამართულმა საღამომ გიორგობისთვის 3-ს დიდძალი საზოგადოება მიიზიდა და მხიარულად ჩაიარა, საღამოს პროგრამის შესრულების შემდეგ გაიმართა მეჯლისი. მხიარულებამ დილის 6 საათამდე გასტანა.

მ. ნ. ათაბეგოვი. თბილისის ქალაქის საბჭოს ხმოსანი, თანამდებობიდან გადადგა.

◆ ხამზადისი დამფუძნებელ კრებისათვის. უკვე დამთავრებულ საარჩევნო სიებიდან ჩანს, რომ ქალაქ ქუთაისში 34 682 ამომრჩეველია, ქუთაისის მაზრაში 65.000, შორაპანისაში 88.000, ლეჩხუმისაში 32.000, ზუგდიდისაში 52.000, რაჭისაში 30.000 და ფოთში 6.000 ამომრჩეველი. სენაკისა და ოზურგეთის მაზრებიდან ცნობები არ მოსულა.

◆ სწავლის შეწყვეტა. უმაღლეს კურსებზე, პოლიტეხნიკუმში და რამდენიმე საშუალო სასწავლებელში ორშაბათიდან, ღვინობისთვის 6-დან, დამფუძნებელ კრების არჩევნების დასრულებამდე სწავლა შესწყდა.

◆ ბროფესიონალ კავშირთა ცენტრის დადგენილება. გიორგობისთვის 3-ს ცენტრმა დადგინა, ყოველივე ღონე იხმაროს, რომ დამფუძნებელი კრება უთუოდ დანიშნულ დროს (გიორგობისთვის 12-ს) დაიწყოს. თუ მაინცა და მაინც ამ კრების მოწვევა შეუძლებელი დარჩა, დამფუძნებელ კრებაზე გასაგზავნ აქ ურ კანდიდატებისაგან კავკასიის მთავრობა უნდა მოიწყოსო. დღეს, გიორგობისთვის 5-ს საღამოს 7 საათზე, კავშირთა ბინაზე (პეტრე დიდის ქუჩა) ცენტრს თათბირი ექნება, რომ ყველა საპროფესიო კავშირთა წარმომადგენლნი მოიწვიოს კონფერენციაზე.

◆ ბაკურა მცხობელთა ხაბურადებლობა. ქალაქის სასურსათო გამგეობის მიერ ახლად დარიგებულ (მეორე სერიის) პურის ბარათებში სრული დღიური ულუფა ნაანგარიშევია თითო ტალონზე. ერთი დღის ულუფა პურის მიცემის დროს უნდა ამოიჭრათ ერთი ტალონი. ერთდროულ (разовая) ბარათებში სრული დღიური ულუფა ნაანგარიშევია ორ ტალონზე: ერთდროულ ბარათების ტალონები უბეჭდოთ და დღის რიცხვის აღუნიშნავად მისაღები არაა. ერთდროულ ბარათების ტალონები გამოსადეგია მხოლოდ იმ რიცხვის დღეს, რომელიც ზედვეა აღნიშნული. ყურადღება მიაქციეთ თვის რიცხვებს, რომელიც ტალონებზეა აღნიშნული.

◆ თავად-აზნაურობის პარაკლისი. ქართლ-კახეთის თავად-აზნაურთა 29 ღვინობისთვის აქტის აღსანიშნავად დღეს სიონის საკათედრო ტაძარში გართადადგილი იქმნება სამადლობელი პარაკლისი. პარაკლისს გადაიხდის მათი უწმიდესობა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი კირიონი მიეორე.

◆ დელეგა. დღეს, ქართულს კლუბში (სასახლის ქ.), ი. პ. როსტომაშვილი წაიკითხავს ლექციას: ქართულად, დღის 12 საათზე და რუსულად პირველზე. თემა ლექციისა: „ახალი პლატფორმა“ ანუ „პოლიტიკო-ეკონომიური კავშირები, როგორც ერთად-ერთი საშუალება ერთა პროგრესისა და როგორც ბუნებრივი გზა სოციალიზმისკენ.

◆ საინოების და სოფ. თარხნიშვილი, რომელიც იმყოფება გალიციის ფრონტზე, აცხადებს, რომ 19 ივლისს 1917 წ. იმის ხელში ჭრილობით გარდაიცვალა ჯარისკაცი გაბრიელ ჯაბაზაშვილი, რომელსაც დარჩა ოცდა ათი მანათი. მშობლებს თუ სხვა მონათესავეს შეუძლიანთ მიიღონ ეს ფული ქართ. ქალთა ჭრა-კერვის დიასახლისთან მარიამ თუხარელთან, მოსკოვს ქუჩა № 4.

◆ ქურდობა. საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტის საწყობის (ქალნიას ქუჩა, № 15) გამგე ვინმე ზოვიცოვი თურმე გამუდმებით იპარავდა საწყობში შაქარს და სხვა საქონელს და იმავე სახლის მეეზოვეს ტონიანცს აძლევდა გასასყიდად. ორივენი დაატუსაღეს.

◆ შემოქმედის უმაღლეს სასწავლებელში საჭიროა საგნების მასწავლებელი. ჯამაგირი ორი ათას მანეთზე მეტი. განცხადების გამოგზავნა შეიძლება გიორგობისთვის 10-მდე. მისამართი: ოზურგეთი, შემოქმედის უმაღლეს სასწავლებლის უფროსს.

ქუთაისი

◆ ცეცხლი საღორიის ტყეში. 31 ოქტომბერს, საღამოს 5 საათზე საღორიის ტყეს ცეცხლი გაუჩნდა. გვიან გაიგო ცეცხლის მქრობელმა რაზმმა, მაგრამ ტყეს ჩასაქრობად ვერ მიუდგა, როგორც იყო მუშების მეცადინეობით ცეცხლი ღამის 1 საათზე ჩაქრობილ იქმნა. დაიწვა 30 ქცევამდე ახლად აზრდილი ტყე. ზარალი ჯერ გამოურკვეველია.

◆ ამიერ-კავკასიის განსაკუთრებული კომიტეტის წევრი ა. ჩხენკელი გუბერნიის კომისარს გ. გიორგაძეს სთხოვს, რომ ყოველ კვირეულათ აცნობოს ქუთაისის გუბერნიაში მომხდარი ამბები.

◆ მოწაფეების დათხოვნა. დამფუძნებელი კრების საარჩევნო კომპანიის მოახლოების გამო, გუშინ დათხოვეს ქართული გიმნაზიის უფროსი (მე-6, მე-7 და მე-8) კლასის მოწაფეები.

ეროვნული ინტერპარტიული საგჯო

საქართველოს ეროვნულ ინტერპარტიულმა საბჭომ თავის სხდომაზე სამ ნოემბერს გადასწყვიტა:

1) 19 ნოემბრისათვის მოიწვიოს ეროვნული ყრილობა საქართველოს ყველა პარტიის, საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ და კულტურულ-ეკონომიურ დაწესებულების წარმომადგენელთა სახით თავად-აზნაურთა ქონების ჩასაბარებლათა და მოსავლელად და სხვა მიმდინარე საჭირბოროტო საკითხების გადასაწყვეტად. ამ დადგენილების სისრულეში მოყვანა მიენდო ინტერპარტიული საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტს, რომელიც დაუყოვნებლივ უნდა შეუდგეს საქმის მოწყობას.

2) გაიგზავნოს განსაკუთრებული დელეგაცია ეროვნულ ინტერპარტიულ საბჭოს სახელით აბხაზ-სამურზაყანოელთა შვიდ ნოემბრისათვის დანიშნულ ყრილობაზე დასასწრებლად, სოხუმში.

იმავე დელეგაციას ევალება აგრეთვე ბათუმის ოლქში გამგზავრება ქართველ მუჰამადიანთა დღევანდელი მდგომარეობის გამოსარკვევად და იქაური საქმეების მოსაგვარებლად.

ჩრდილოეთ კავკასიაში პური ლპება

ჩრდილოეთ კავკასიაში, სოფელ პეტროვსკში (სტავროპოლის გუბერნიაში) დაგროვილია 6 მილიონი ფუთი პური ხორბალი. თუ ხორბალი მოკლე დროში გატანილ არ იქნა, ხორბალი დალპება. ამის შესახებ არმაგირის საზოგადო ორგანიზაციამ დახმარება სთხოვა კავკავის რკინის გზას, რათა სპეციალი მატარებლები დანიშნოს ხორბლის გასატანად.

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია

თბ. მე-10 და მე-12 უბნის კრება

კვირას, გიორგობისთვის 5-ს, დილის 11 საათზე, ახალ საკრებულოს შენობაში (ყოფილი ხარფუხის კლუბი) დანიშნულია საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის მე-10-ე და მე-12-ე უბნის წევრთა და თანამგრძნობთა კრება.

განსახილველია შემდეგი საკითხები: დამფუძნებელ კრების არჩევნები, საორგანიზაციო საკითხები. ვთხოვთ წევრთ უსათუოთ დაესწრნენ.

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია

თბ. მე-10 და მე-12 უბნის კრება

კვირას, გიორგობისთვის 5-ს, დილის 11 საათზე, ახალ საკრებულოს შენობაში (ყოფილი ხარფუხის კლუბი) დანიშნულია საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის მე-10-ე და მე-12-ე უბნის წევრთა და თანამგრძნობთა კრება.

განსახილველია შემდეგი საკითხები: დამფუძნებელ კრების არჩევნები, საორგანიზაციო საკითხები. ვთხოვთ წევრთ უსათუოთ დაესწრნენ.

ეროვნულ-დემოკრატიულ მოწაფეთა კრება

კვირას, გიორგობისთვის 5-ს, დღის 12 საათზე დანიშნულია ყველა სასწავლებლის ეროვნულ-დემოკრატიულ მოწაფეთა საერთო კრება.

კრების საგანია: რეფერატი, საარჩევნო საკითხები და წრეთა მოწყობის საკითხები.

კრება მოხდება ქართულ გიმნაზიის დერბაზში.

მე-8 და მე-9 უბნის კრება

ქართულ ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის მე-8-ე და მე-9-ე უბანი ამით აცხადებს, წევრთა და თანამოზრეობა საყურადღებოდ, რომ სამშაბათს 7 გიორგობისთვის საღამოს 6½ საათზე დანიშნულია საზოგადო კრება მე-3-ე მომრიგებელ მოსამართლის დარბაზში (ტურგენევის ქუჩა, № 4)

განსახილველი საგანი: 1) დამფუძნებელ კრების არჩევნები 2) საორგანიზაციო საქმეები. ვთხოვთ წევრთ უსათუოთ დაესწნენ კრებაზე.

პარტიული საღამო

თბილისის საქალაქო ცენტრალ კომიტეტმა გადასწყვიტა გამართოს თავის ნივთიერ გასაძლიერებლად საღამო ახალ კლუბში. აირჩია კომისია, რომელსაც დაევალა საღამოს მოწყობა. კომისიაში შედიან: ნ. ე. წვეტრაია, ს. ქყარიანი დ. დუმბაძე ა. ლორთქიფანიძე.

დამფუძნებელ კრების საარჩევნო კანონი

თავი 8

დამფუძნებელ კრების წევრთა გამოცვლის წესი

95. თუ დამფუძნებელ კრების რომელიმე წევრი გამოეწერება საკანდიდატო სიიდან, მის მაგივრად სიაში მის შემდეგ შეტანილი პირი რჩება. ასეთ მიყოლებითი წესით იცვლებიან დამფუძნებელ კრების წევრები.

იმ შემთხვევაში, თუ სიები შეაერთეს და ერთ-ერთ ამ შეერთებულ სიათაგანს კანდიდატები აკლია, მათ მაგივრად დამფუძნებელ კრების წევრებად გაგზავნენ იმ სიის თავისუფალი კანდიდატები, რომელმაც ამ შეერთებულ სიებში მეტი ხმა მიიღო.

96. იმ შემთხვევაში, თუ ამა თუ იმ სიას, ან და შეერთებულ სიებს არ ჰყავთ კანდიდატები სიებიდან გაწერილ დამფუძნებელ წევრთა სანაცვლოდ—მათი ადგილი თავისუფალი უნდა დარჩეს.

თავი 9

თავისუფლების დაცვა და არჩევნების ხიაზორე

97. დამფუძნებელ კრების არჩევნების დროს ის, ვინც ამა თუ იმ საკანდიდატო სიის წარმდგენელ ჯგუფის საარჩევნო მოწოდებებს, თუ სიებს ჰგლეჯს, დაჰხევს, დაჰფარავს ანდა სახალხოდ შესცვლის—დაისჯება ან ერთის თვის ციხით, ანდა ას მანეთამდე ჯარიმით.

98. ის, ვინც თავისუფლად შეავრდება იმ სადგომში, რომელიც არჩევნების წინასწარ საადგილაციოდ არის დანიშნული და ამა თუ იმ საკანდიდატო სიის წამოყენებულ ჯგუფის განკარგულების ქვეშ იმყოფება; ვინც ამა თუ იმ ორგანიზაციის არჩევნების წინასწარ საადგილაციო ლიტერატურას მოსპობს თუ წაახდენს, ვინც დაემუქრება ან ძალით შეურაცხყოფს ამა თუ იმ ორგანიზაციის პირს, რომელიც არჩევნების წინასწარ აგიტაციას ეწევა—დაისჯება არა უმეტეს 6 თვის ციხით.

99. ის პირი, ვინც ცრუ ცნობებს გაავრცელებს რომელიმე კანდიდატის შესახებ იმ მიზნით, რომ თვით მას, ანდა მის წამომყენებელ ორგანიზაციას ნდობა დაუკარგოს—დაისჯება ან სატუსაღოში ჩასმით, ან და დაპატიმრებით.

100. ის პირი, ვინც 44 მუხლით მოთხოვნილ განცხადებას შესცვლის ან და ყალბ განცხადებას მისცემს იმის შესახებ, რომ ესა თუ ის კანდიდატი აცხადებს თვის სურვილს, რომ დამფუძნებელ კრებისათვის მას ამა თუ იმ ოლქში ამა თუ იმ საკანდიდატო სიით ეყაროს კენჭი—დაისჯება გამასწორებელ ოთახში დატუსაღებით.

ასევე დაისჯება ის პირი, ვინც დამფუძნებელ კრების საარჩევნოდ შემდგარ საოლქო კომისიაში წარადგენს კანდიდატის ყალბ განცხადებას, რომ ვითომც მას ჰსურდეს კენჭი ეყაროს იმ სიით, რომელსაც ხსენებული პირი უცხადებს დამფუძნებელ კრების საარჩევნოდ შემდგარ საოლქო კომისიას.

101. ის პირი, ვინც განგებ გაავრცელებს კანდიდატების არა მართალ სიებს ან და ყალბ საარჩევნო მზარეთებს—დაისჯება სატუსაღოთი.

102. ის პირი, ვინც შეეცდება ხელი შეუშალოს ამა თუ იმ საკანდიდატო სიის წამომყენებელ ჯგუფს, რომ მან არჩევნების წინასწარი კრებები გამართოს, ვინც ხელს შეუშლის დამფუძნებელ კრების საარჩევნოდ შემდგარ კომისიებს—ძალადობით, დამუქრებით, ბოიკოტმოქმედებით თუ უფესოებით—დაისჯება სატუსაღოთი.

თუ ხსენებული საქციელი რამდენიმე შეიარაღებულ პირმა ჩაიდინა და მით მოქმედების გამო ჩაიშალა ხსენებულ კრებების თუ კომისიების მოქმედება—დანაშავენი გამასწორებელ ოთახებში ჩასმით დაისჯებიან.

103. ის სასუალიერო პირი, ვინც წირვა-ლოცვის დროს ეკლესიაში თუ გარეთ თავის სიტყვებით, თხზულებით თუ კიდევ სხვა რამ საშუალებით შეეცდება რაიმე გავლენა იქონიოს დამფუძნებელ კრების არჩევნებზე—დაისჯება არა ნაკლებ ექვსი თვის სატუსაღოთი.

104. ის პირი, ვინც დამფუძნებელ კრების არჩევნების დროს თავის კანდიდატურას ხუთ საარჩევნო ოლქზე მეტ ალაგას წამოაყენებს, დაისჯება სამ თვემდე შეპყრობით ან და არა ათას მანეთზე მეტ ჯარიმით.

1) მე-97, 99, 101, 104, 105, 109 და 113 მუხლებში აღნიშნულ დამნაშავეთ მოუპოს საკანონმდებლო დაწესებულებათა და თვითმართველობის ორგანოთა არჩევნებში მონაწილეობის უფლებათა ხუთ წლამდე.

2) მე-98, 104, 108, 109 და 111 მუხლებში აღნიშნულ დამნაშავეთ გადაახდევინოს ფულად სამი ათას მანეთამდე.

3) მე-97, 100, 101, 104, 168, 109 და 114 მუხლებში აღნიშნული დამნაშავენი დაითხოვოს თანამდებობიდან, თუ მათ რამე თანამდებობა უჭირავთ.

115. ამ მე-9 თავით აღნიშნულ დადგენილებებს უყენებენ 1905 წ. მარტის 22-იმ სიტხლის სამართლის დებულების პირველსავე (კანონთა კრებული მე-4, 1909 წ. გამოცემა).

116. ხეცხრე თავში აღნიშნულ დამნაშავეთა განსაჩივრების უფლება აქვს, ყველა იმ პირს, ვინც დამფუძნებელ კრების არჩევნებში მონაწილეობს.

117. მე-96—99, 103, 107 და 112 მუხლში აღნიშნულ დამნაშავეთა განსაჩივრება შეიძლება ხოლოდ არჩევნებიდან სამ თვის განმავლობაში. ხოლო დანარჩენ მუხლებში აღნიშნულ დამნაშავეთა განსაჩივრება—ერთ თვის განმავლობაში.

118. მეცხრე მუხლში აღნიშნულ იმ დამნაშავეთა საქმეებს, რომელსაც სატუსაღოთი ან და უფრო სასტიკად სჯიან, განაგებენ საოლქო სასამართლოები, დანარჩენ დამნაშავეთა საქმეებს მომრიგებელი სასამართლოები განაგებენ.

თავი 10

დამფუძნებელ კრების არჩევნების ხარჯები

119. ამომრჩეველებს სასყიდელი არ მიეცემათ არც დროს დაკარგვის გამო, არც სასურსათო ხარჯების ასანაზღაურებლად და არც საგზაო ხარჯების დასაფარავად.

120. საარჩევნო სიებს შესადგენად საქალაქო და საერობო დაწესებულებებმა უნდა გაიღონ ფული. სახელმწიფო ხაზინა მხოლოდ ხარჯების 75 პროცენტს აუნაზღაურებს.

121. დამფუძნებელ კრების საარჩევნოდ შემდგარ კომისიებს საქმის საწარმოებლად, სრულიად რუსეთის დამფუძნებელ კრების საარჩევნოდ შემდგარ კომისიის დადგენილებით, მიეცემათ საგანგებო თანხა იმ კრედიტებიდან, რომელიც დროებითმა მთავრობამ გადასცა სახელმწიფო ხაზინიდან დამფუძნებელ კრების არჩევნებისათვის.

122. სრულიად რუსეთის დამფუძნებელ კრების საარჩევნოდ შემდგარ კომისიის წევრები მიიღებენ საგანგებო სასყიდლად ყოველ სხდომაზე 15 მან.

123. დამფუძნებელ კრების საარჩევნოდ შემდგარ სატახტო, საოლქო, სამაზრო და საქალაქო კომისიის წევრები, რომლებიც სახელმწიფო სამსახურზე არიან, სასყიდელს მიიღებენ იმ წესდების მიხედვით, რომელიც სახელმწიფო სამსახურის დებულების 606—662 მუხლებშია ნასესენები (კანონთა კრებული მე-3 ტომი. 1896 წ. გამოც.) ამ მუხლში აღნიშნულ კომისიების დანარჩენ წევრებს და აგრეთვე საუბნო საარჩევნო კომისიებს წევრების ფული დაენიშნებათ საგრობო კრებიდან და ქალაქის საბჭოებიდან. სასყიდლის რაოდენობას საერობო კრებები და ქალაქის საბჭოები გადასწყვეტენ.

კომისიების ის წევრები, ვინც კანდიდატების სიის გამცხადებელ ჯგუფების მიერ არიან გამოგზავნილნი სასყიდელს არ მიიღებენ.

124. დამფუძნებელ კრების საარჩევნოდ შემდგარ საუბნო, სამაზრო, საქალაქო, საოლქო და სატახტო კომისიები ბინების ხარჯსა და მათ გაბობას განათლებისათვის საჭირო თანხას საქალაქო და საგრობო დაწესებულებათაგან მიიღებენ.

სკოლების გაერთიანება სოფელში

(შთაბეჭდილებანი)

სოფელში ვიყავი. გულმოდგინით ვუკვირდები სოფლის მდგომარეობას. მინდოდა ღრმად ამომეჭდა ჩემს ხსოვნაში ის ცვლილებანი, რომელნიც სოფელმა განიცადა რევოლუციის დროს...

... მახსოვს ძველი სოფელი.

...მაგრამ უფრო მახსოვს ის მახინჯი სოფლული სკოლის სწავლა, რომელიც ქართულ თავმოყვარეობას ღრღნიდა, ამახინჯებდა ახალგაზდობას, რომელიც ჰაფია ქართველ მამულიშვილებს ქართველობას აგიწყებდა, ფეხ-ქვეშ უთელავდა ეროვნულ გრძნობებს, უმწიკვლო თავმოყვარეობას...

... რამდენჯელ შემთხვევია, რომ ჩემთან მოსულიყვეს პაფია სოფლელი მოსწავლე, ჯერ კიდევ ბავშვი, რომელიც მწარედ აქვითინებულა... როდესაც გუფს მოიფხანდა ტირილით, თანაგრძნობით ვეკითხებოდი:

— რადა სტირიოდი! ხომ არ გშივა, წიგნების ხაყიდელი ფული ხომ არ გინდა.

— არც ერთი და არც მეორე,— მიპასუხებდა ბავშვი.

— მაშ რას სტირი...

— მასწავლებელმა ქართულად ლაპარაკის გულისთვის გაწყალა, ქართული წიგნი დამიხია და მითხრა—თუ კიდევ ქართულად დაგილაპარაკნია, კლასში ალარ შემოგიშვებო...

— სწორე, მწერე—შეშფოთებული ვეკითხებოდი,—მასწავლებელი ქართველია თუ რუსი?

— უმეტესობაც ის არის, რომ ქართველია. ქართული სძულს...

და... აღიხსნიდა მთელი საქმის ვითარებას...

... ადამიანი ბრმა უნდა ყოფილიყო, რომ საშინელ სურათის გადაწლაზე თვალებზე ხელები არ დაეფარებია.

მახსოვს, ახლაც ღრმად არის ჩემს სიმახსოვრეში ამოჭედილი, თუ როგორ უგულოდ ეკიდებოდნენ ბავშვები სწავლის საქმეს...

— ისწავლე ვეტყოდი ხოლმე.

— არ მესმის, ზეპირად ვისწავლე, მაინც მეშლება, ვსთხოვე, ქართულად ამიხსნი მეთქი. მითხრა, ქართული ენის დაუხმარებლად რომ ისწავლი, მაშინ უფრო რიგიანად და მტკიცედ ისწავლი რუსულ ენასაო. ვერ ვსწავლობ, ვერ სწავლობენ ხალვენიც... აბა ვინ მოწყენდ გითვლები და, ხომ ხედავ, არაფერი არ ვიცი.

... იტყოდა და გაჩუმდებოდა ბავშვი...

...ლდეს კი სურათი მთლად შეცვლილია... სოფლის ბავშვები ეზოში ლაბახად მეცადინობდნენ...

— ყველა გაკვეთილები ვისწავლე, ბუნების მეტყველება, ისტორია, სამლთო რჯული. უჰ, ღვერთო ჩემო, რა მალე ვსწავლობ. სახლშიაც ვეხმარები ხოლმე ჩვენებს.

მეორე დღეს ცნობის მოყვარეობით გავყევი სოფლის მოსწავლეებს სკოლაში.

... გზაზე მრავალი სხვა ბავშვები წამოგვეწია... დაგუწყე ბაასი.

— ყველა კარგათ სწავლობთ, არის თუ არა თქვენს შორის ისეთი, რომელიც ვერ ასწრებს სწავლას?

— რას ბრძანებთ... ბლახა მოწაფეები უწინ იყო, როდესაც არასფერი არ გეესმოდა, ლდეს კი ყველა კარგად ვსწავლობთ.

— შარშან მთელი წლის განმავლობაში არასფერი არ გამიკეთებია, წელს კი მშვენივრად ვწავლობ. აწი სულ კარგად ვისწავლი.

— მერე მიზეზი?

— ქართული ენა.

შორიდან დავინახეთ სკოლის გალავანი. ეზოში ბავშვები ირეოდნენ... მხიარულობდნენ, თამაშობდნენ, კითხულობდნენ... მოწაფეთა შორის შევამჩნიე მასწავლებელი, რომელიც ჩემი კარგი ნაცნობი გამოდგა.

მასწავლებელმა შემამჩნია თუ არა ჩემსკენ გამოიშურა.

— მოგვილოცავს!

— მოგვილოცავს, ორთავემ ერთად წამოვაძახეთ ეს სიტყვები.

მოსალოცავი ვართ... უწინ აქ რვაცხრა ბავშვს ვერ დაინახავდი, ლდეს კი ბავშვებით სავსეა ეზო...

დავიწყე მე.

— ეს რა, დაიწყო მასწავლებელმა: მოწაფეები იმდენი მოაწყდა სკოლას, რომ ადგილი ალარ არის. ახლა არ იკითხავ, რა მუყაითად ეკიდებიან სწავლის საქმეს! უწინ სოფელი ცალკე იყო, სკოლა კი ცალკე. რვა წელიწადი ყოფილა სკოლის შენობა შესაკეთებელი, სოფელს ყურიც არ ჩამოუბერტყია,—რა დაგიდგეს, სამინისტრომ გაეკეთოსო.. ლდეს კი სოფლიდან, სოფლის მართველობამ უფასოდ გამოგზავნა ხალხსენები, და აი, შეხედე, რა მუყაითად ამთელებენ სკოლის შენობას.

მართლაც, სკოლის შენობის სახურავზე ლურგლები მუშაობდნენ, იმათაც პაფია წვლილი შეჰქონდათ საერთო საქმეში.

— მერე მუქთად ირჯებიან?

— სულ მუქთად, განაცხადეს: ქართველი ლურგალი ქართული სკოლის შენობის შეკეთებაში ფულს არ აიღებსო.

მე ძალიერ გამაკვირა ლურგლების ასეთმა თანაგრძნობამ.

ჩემმა მეგობარმა ეს ალბად შემნიშნა, ულვაშებში ჩაიცინა, ხელი უბეში ჩაიდო, ამოიღო პორტფელი, გახსნა და ორი ბარათი შემომთავაზა:

— რა არის ეს.

— წაიკითხე. მითხრა და ცნობის მოყვარეობით მომაჩერდა.

ბარათი ჩამოვართვი.

— „X-ს სამამასახლისოს გლეხობამ დადგინა გახსნას საკუთარი სკოლა ოთხ-კლასიანი. ხარჯებს სოფლის საზოგადოება კისრულობს, თანაც ვალიარებთ, რომ ლდეიდან ჩვენი სამამასახლისოს გლეხობამ პირობა დაგვდეთ, რომ უსწავლელი ბავშვი არ დავტოვოთ სახლში. გთხოვთ, აცნობოთ სადაც ჯერ არს, გვიშუამდგომლეთ და სკოლა გაგვიხსნეთ...

— X თავად-აზნაურობამ შემოსწირა სკოლის ფონდს 3000 თუმანი. დაუყონებლივ უნდა გაიხსნას სკოლა, სწავლა უფასოდ უნდა იყოს, ხარჯებს თავად-აზნაურობა კისრულობს“.

— ხომ ბუდავ, როგორ გამოიცვალა დროება, ლდემდე სოფელს ვეხვეწებოდით ბავშვი გამოგზავნე სკოლაში, ლდეს კი თვით გვეხვეწებიან—სკოლა გაგვიხსენითო. აი რას ჰქვიან სკოლის გაეროვნება, აი რას ჰქვიან სამშობლო ენის სიყვარული და თავისუფალი სწავლა...

ეგრძნობდი რომ მასწავლებელი მოწაფეებზე უფრო გახარებული იყო სკოლის გაეროვნებით, და ორთავეზე უფრო მხიარული ხომ ნე მე ვიყავი, მეც ალარ სკოლაში დამადებული და ალზრდილი.

მ. ხაირხელი

სოფლიდან სოფლად

სამაჰმადიანო საქართველოში

ბორჯომიდან ახალციხეს ეტლით გავემგზავრეთ. გზიაერ წინ მეეტლესთან და ეესაუბრები გათხრებულ ქართველებზე.

— მაგათ ქართული ალარა სცხიათრა,—მარწმუნებს მეეტლე: როგორც ტყიდან გაბოსულ დათვს, ისე მაგათ არა აქვთ არაფერის შეგნება. მეტისმეტად ბნელი ხალხია, — აბოლოვებს ის.

— ნუ თუ მართალია?—ეფიქრობ გულში და არა მჯერა.

— აბა შეხედეთ, როგორ ასაფლავებენ ქართველი თათრები თავიანთ მკვდრებს,—მომმართა მეეტლემ და მიმითითა აწყურის სასაფლაოზე მდგომ კაცების ჯგუფზე. ბავშვს ასაფლავებდნენ. მოლა ლოცვას კითხულობდა. კაცები მოღუშული სახით ყურს გუფდებდნენ. ქალი არც ერთი არ ჩანდა, ალათათ არა ჰქონიათ საფლავზე გაყოლა.

— თავის რჯული ძალიანა სწამთ, —მეუბნება მეეტლე. სჯობია, ლაპარაკში მაგათ რჯულზე ნურას ეტყვი. თუ რჯული უგმე, ან ქრისტიანობა ურჩიე, მთლად გადაგემტვრევიან. ძალიან ფთხილად უნდა ელაპარაკო.

აწყურში, ვიდრე ცხენებს გამოსცვლიდნენ, ჩამოვჯექ ბაქანზე, სადაც 5—6 მაჰმადიანი ქართველი იჯდა. მივეესალმე, ვკითხე საიდან არიან? ამათი სოფელი აქედან ნახევარ დღის სავალზეა, აწყურში სავაჭროდ ჩამოსულან.

— შენ ქართველი ხარ?—ეკითხები ერთ ლურჯთვალებიან გლეხს, რომლის სახე უფრო შეგნებული შეჩვენა.

— ქართველი საიდან ვიქნები, როცა თათარი ვარ და თათრის რჯული მაქვს. სახელიც თათრული მაქვს და შალვარიც თათრული მაცვია,—მიპასუხა იმან და გადახედა ამხანაგებს.

ეუცქვრი „თათარს“ ნამდვილ ქართულ სახეში, მის ლურჯს, არა თათრულ თვალებში და ვეკითხები, რა ჰქვიან სახელად.

— სახელი ჩემი ყარამანია, გვარი ელიაშვილი,—მიპასუხებს მკვირცხლად.

— აბა, ძმაო, რომ ამბობ თათრული სახელი მქვიანო, ყარამანი და ელიაშვილი საიდანაა თათრული? ეგ ხომ ნამდვილი ქართული სახელია.

— ყარამანი ნამდვილი თათრულია, მიპასუხებს ის,—ელიაშვილი კი ქართველებში დამეგრქვა. შანამ რუსი ავგიღებდი, მეც თათრული ვგვრი მქონდა.

— ეგეთ წმინდა ქართულს საიდან ლაპარაკობ, თუ თათარი ხარ?

— ქართველებთან ვცხოვრობთ და ქართულიც ისეთმა ვიცით.

„ნუ თუ ამათში ქართველობის ნაპერწკალიც ალარ იპოვება?“.. ვფიქრობ გულში და თან ვეკითხები: ვისი იყო უწინ ეს აწყურის ციხე?

— უწინ ჩვენი—თათრებისა—იყო მერე რუსებმა წაგვართვეს. ეხლა, რაკი ზარბაზნებია, ეს ციხე ალარავისია. ვის რაში უნდა? ხვლიკი და ჯოჯოხეთ ბუდობს შიგ.

მინდა რაიმე ქართული მოგონება გაუღვიძო და ვეკითხები, რა სიმდერას ეუბნება თათრის დედა, როდესაც შვილს არწევს აკვანში. გულის ფანცქალით ველი პასუხს, რომ ეს სიმღერა ჩვენი ქართული „ნანა“ იქნება, მაგრამ „თათრის“ პასუხმა იმედი გამიცრუა. („ა—ა, ა—ას“ დამღერის) მხოლოდ ამათი დედა.

ვერაფერს გავხდი ამგვარ კითხვებით. ვერ ალვაძარ მათში ვერც ერთი მოგონება, რომ ისინი ოდესღაც ქართველები ყოფილან. გამომშვიდობებისას მრავლად ვუთხარ, რომ ესენი ქართველები იყვნენ, მაგრამ ამ სამესი წლის წინ თათრებმა ჩამოგვაშორეს და გათათრეს ისე საფუძვლიანად, რომ ქართული გვარტომობა ეუცხოებათ და არ სჯერათ.

— სამასი წლის ამბავი ვის ეხსომება?—მეკითხებიან ისინი დაუჯერებლად.

— წიგნებშია დაწერილი.

— წიგნებშია ბევრი ტყუილი სწერია,—მეუბნებიან ისინი დაცინვით.

ახალციხის მაზრა შემოვიარე და სამწუხარო შთაბეჭდილება გამოვიტანე: ხიდი ჩამტვრეულია. იმის ხელახლა აშენებას დრო და მუშაობა სჭირია. სწავლა-განათლება უნდა შეეტანოთ შეგნებულ „თათრებისავ“ შემწეობით (ჩვენი იმათ არა სჯერათ-რა) გაღვიძოთ მათში თვით მოქმედების უნარი და ნელ-ნელა ისევ დავიახლოვოთ. მაშინ, ასე თანდათანობითი, მუდმივ და მშვიდობიან მუშაობით შეეძლებთ დავიბრუნოთ მესაზე ან მეოთხე თაობა დაკარგული მოძმეებისა.

ახლოლად მათ „მორჯულება“—გაქრისტიანებაზე ფიქრის გატარებაც კი საგნოა საქმისთვის! და ანკი, ერთი, ვის რად უნდა მათი ქრისტიანობა,— თუ კი მოვახერხებთ და გულს გული იცნობს, ერთმანეთის გაწყვეტილი ხელი ახურგალედ ჩაეკიდებიან?

საფარის მონასტერში.

ეს მონასტერი ახალციხიდან 8 ვერსზეა, მშვენიერ მთა-გორიან ტყეში გაშენებული. თორნეტი საყდრიდან ცხრა ნანგრევებს-ღა წარმოადგენს. სამი კი კარგადაა შენახული ... ა რუს ბერთაგან განახლებული. მთავარ საყდარში სამხრეთის კედელზე შენახულა 4 სურათი. ამ საყდრის აღმშენებელი თავადია. აქვავია აუუდებული სლავიანური ხატები ბორის, გლების და სხვათა. კანკელიც ახალია რუსების მიერ აშენებული. ამ 30 წლის წინ დასახლდნენ აქ რუსი ბერები, შეაკეთეს ზოგიერთი შენობა, იყიდეს ახლო-მახლო სახნავ-სათესი მამული (ფული ბლომად მოსდით რუსეთიდან მორწმუნე ვაჭართაგან მათ ცოდვილ სულთა მოსახსენებლად), გაასნეს სახელოსნოები სადურგლო, სამეჭედლო და სხვა, თითონ მეშაობენ მთელი დღე მუყაითად, თვით იღუმენიც მონაწილეობას იღებს ამ ხელსაქმეში, ერთი სიტყვით ეს 30 ბერი უქმად და მარტო ლოცვაში არ ატარებს დროს.

საერთო სადილზე მიგვიპატიეს. სუფრაზე მუსაიფი შეიქმნა ომსა და რევოლუციაზე. ომში რამდენიმე მორჩილი გაუწვევიათ ჯარისკაცებად ამ მონასტრებიდან, ერთი უკვე მოუკლავთ გალიციაში, მეორე ტყვეთაა წაყვანილი.

— ღმერთი გაგვიწყრა მრავალ ცოდვებზე და ეს ომი და რევოლუცია მოგვივლინა ჩვენ მოსარჯულებლად,— ამბობს ერთი.

მეფის გადაყენებით თავზარდაცემული და აზრებ აბნეული ბერები იმეორებენ ჩვეულ სიტყვებს, რომ მეფე ღვთისაგანაა დაყენებული და მირონცხებული, რომ უმეფოდ დაიშლება რუსეთი, რომელსაც მხოლოდ მეფის მაგარი ხელი იჭერდა ერთიულ სხეულად, ეხლა კი ქართველები აქეთ იწევენ, სომხები იქით, ყაზახი კიდევ ცალკე,—ისმის ბერთა გოდება.

— დეე დაიშალოს რუსეთი! საზარალო ეს ვისთვის იქნება? -ვთქვი მოუფიქრებლად და ენაზე ვიკბენიტე, მაგრამ გვიანდა იყო. რუს ბერებს კინალამ გულები შეუწუხდათ ამის გაგონებაზე...

ქართლში

— ეს რა დრო დადგა, თქვენი ჭირიმეთ!—ჰგოდებს ქართველი მემამულე. შენიც ჩემია, ჩემიც ჩემიაო,—გაიძახიან გლეხები. მეოთხედის მაგივრად ლალას ზოგი მეათედს იძლევა, ზოგი სულ არაფერს. ჩემ მიწას ჩემს დაუკითხავად ხნავენ. მუშა დღეში ხუთი მანეთია, ხუთ საათს ძლივს მუშაობს, ორ საათს სადილობს და ისვენებს, ორ საათს შიგა-და-შიგ მუშაობაში ლაპარაკს უნდება,—ბოსთქვამს მემამული.

— რუსეთში 150 მილიონი გლეხია, მსხვილი მემამული კი სამოცდა-ათი ათასი.

რა გიშავთ, რომ ეხლა თქვენი როლები შეიცვალოთ?—ვეკითხები მე.

— სამართალი სად არის?—მეკითხება ის.—ჩემი ვენახი, რომელშიაც ოფლი ჩამიღვრია..

— სახლს და ვენახს არავინ ჩამოგართმევთ. სახნავ-სათესს მიწაზეა მხოლოდ ლაპარაკი.

ეს მიწა გადაეცემა გლეხებს. ამას მოითხოვს სამართალი, რადგან ამგვარ შემუშავებულ მიწაზე თქვენ არავითარი ღვაწლი არ მიგიძღვით.

— რიგიერ თუ არ მიმიძღვის!— ცხარობს მემამული. მამა-პაპეული ნახევარიც არ არის, დანარჩენი მე შეგისყიდე ჩემი ფულითა ერთი კალთა ოქრო მაქვ ჩაყრილი ამ მუდრეგ მიწაში.

— შე დალოცვილო და ძალას ვინ გატანდა მიწების შესყიდვაზე? ან საიდანაა ეგ ერთი კალთა ოქრო ნაშოვნი, თუ არ ისევ ამ მაზულიდან?—შეგწყვიტე ლაპარაკი და გავშორდი გულ აღვრეულ „შემბატონეს“.

...ეტლი ცხენვალის შარაგზით მიმავალნებს გორისკენ, რომლის დიდებული ციხის ნაგრეგები შორიდან უკვე გამოჩნდნენ. მთვარიანი ღამეა. ბუნება გაჩუმებულა. მხოლოდ აქა იქ ისმის სოფლად ძღლების ყეფა, იქ კი ჩემ წინ საცა ალის წამოვიწევ ჭოტუნარემს და გამარჯვების ეუსურვებ შეურმეს, რომლის ტკბილი და ნარბარი ფურმული ასე საამოად ეფინება წყნარა სიგრცეს.

ზეაგულ ქართლში ვარ, „სადაც ეშობილვარ-გავზრდილვარ“.

ვიცი დასაძრახისია, მაგრამ რა ვქნა, რომ მიყვარს ჩემი სამშობლო? ცნობილია, რომ მგლის ლეკვი, ლდეს რომ მოშორდება, ერთი წლის შემდგომ ლდედს ვეღარ ცნობილობს და სხვა მგლებში ვეღარ არჩევს. რატომ უნდა ემგზავსოს ადამიანიც მგელს ჩაიკლას სამშობლოსადმი ბუნებრივი გრძნობა სიყვარულისა! თუ ყველა ჩვენგანი, სომეხი, ქართველი, თათარი, რუსი, ემსახურება თავის ერს მის წინსვლაში ხელის შეწყობით, განა ამით მთელი კაცობრიობაც არ წაიწევს წინ?..

ერეკლე დუკაშვილი.

(დასასრული იქნება)

კორესპონდენცია

გურიიდან

სურსათის სიმცირე,—აი რა იპყრობს საზოგადოების ყურადღებას. სურსათის სიმცირე სენით შემოვიდა ჩვენში და ამ სენს ვერ ასცდა ვერც გურია.

გურიაში ყოველთვის დიდძალი სიმინდი მოდიოდა. ბელღები ისე ივსებოდა, რომ აქედან არა თუ მარტო საქართველოს სხვა კუთხეებში,—არამედ უცხო ქვეყნებშიდაც კი გაჰქონდათ სიმინდი. ეს ჰხდებოდა უწინ, მაგრამ წელს ცუდს მდგომარეობაში ჩავარდა თვით გურია და სიმშილს ვერ ასცდება, როგორც ვერ ასცდება საქართველოს სხვა კუთხეები.

წელს ვერ გასჩრა ვერც შრომამ, ვერც მეცადინობამ და ბუნების მკაცრმა პირობებმა ყოველივე დასძლია.

მიმდინარე წელს გურიის აღმასრულებელი კომიტეტის მეცადინეობით და ჩაგონებით მთელს მაზრაში დაითესა 5,000 ქცევით მეტი, ვიდრე წასულ 1916 წელში.

თავიდანვე ყოველივე ზომები იყო მიღებული, რომ ეს დანათესი ყანები თავის დროზე წესიერად დამუშავებულიყო, მაგრამ გამუდმებულმა წვიმებმა და ბუნების ცუდმა პირობებმა ყანების დამუშავებას ხელი შეუშალა.

საზოგადოდ გურიის ნიადაგს წვიმები სწყენს და წრეგანდელმა გამუდმებულმა წვიმებმა კი ჭირნახულის მოსავალი ერთიანად გაანადგურა.

გლეხები სასოწარკვეთილებაში ჩავარდნენ. მაინც ეკონათ ამინდები გამოკეთდებოდა, მაგრამ ჭირნახულის მოწევის დროს არ დაუდგა მათ კარგი ამინდი და მოსავალი გაფუჭდა.

გურული გლეხი ერთი წლის მოუსავლობას არ შეუშინდებოდა, რადგანაც მას ბელღებში წინადელი წლების მოსავალიც ბლომად ჰქონდა, მაგრამ წელს რა დარჩენია სანუგეშოდ! 1915 და 1916 წლებიც უმუშახელობით მათთვის ისეთივე უნუგეშო იყო, როგორც მიმდინარე წელიწადია. ასე რომ იმედი არ უნდა გვქონდეს ახალმა მოსავალმა გაზაფხულამდის გამოჰკვებოს მცხოვრებნი, გაზაფხულის შემდეგ კი მათ საზრდო-საკვები საყიდლათ გაუხდებათ.

ასეთივე მდგომარეობაშია დასავლეთ საქართველოს ყველა კუთხეები. დარჩა ერთი საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტი, რომელიც სურსათს ჩრდილოეთ კავკასიითან დებულობს, მაგრამ, ეს სასურსათო კომიტეტი ჩრდილოეთ კავკასიიდან იმდენ სურსათსაც ვერ დებულობს, რომ ქუთაისის მცხოვრებნი გამოჰკვებოს.

მაგრამ ასეთ ენუგეშო მდგომარეობას ყურადღება მიაქცია გურიის მაზრის აღმასრულებელმა კომიტეტმა და ჰბრძანა, რომ გლეხებს მიაწოდოს პურის ხორბალი დასათესად, რომ პურის მოსავალმა დამშეულ გლეხებს დროზე მოუშველოს.

მაგრამ საქმე იმაშია, სად უნდა იშოვონ სათესლე პურის ხორბალი. რუსეთიდან მოზიდული ხორბალი ჩაკენერური ნიადაგისთვის გამოუდგარია და გლეხებმა კიდეც რომ დასთესონ, შრომა ენაყოფად დაიკარგება.

ამ-ს იმითაც მიაქციეს ყურადღება და განიხილეს, რომ სათესლე ხორბალი ქართლში შეეძინონ, მაგრამ აქ კიდევ იჩაღება საკითხი:—შეიძლება ქართლში ზოგნი ხორბლისა თუ არა? ქუთაისის საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტიდან კი ხელართვა უკვე მოვიდა, რომ გაზრახული ადგილიდან მოზიდულ იქნეს ხორბალი, და თუ ეს მოეწყო მცხოვრებთა მდგომარეობა ცოტათი მაინც გაუმჯობესდება.

პურის მოსავალი—სიმინდისაზე უფრო ადრე მოდის და აქ პურის ყანები თუ დათესა, იმედი კიდევ იქნება, რომ ჩვენი გლეხები დაუნდობელ შიმშილს ასცდებიან.

ხხოლოდ აქ საქმის მოგვარება უნდა დაიჩქაროს როგორც აღმასრულებელმა კომიტეტმა, ისე სამაზრო სასურსათო კომიტეტმა რომ ყანების დათესვა არ დაგვიანდეს.

ან—ნარ.

წერილი რედ. მიმართ

1-ლს გიორგობისთვეს 1917 წ. სოფ. პატარძეულში (თბილისის მაზრა) გაბრიელ იოსების ძე ფიცხელაურის სახლში იყო პატარა წვეულება. იქ მყოფ საზოგადოებამ გადასწყვიტა შეეგროვებინა ფული ... საზოგადოების სასარგებლოდ. ... საზოგადოებისაგან შეგროვდა 35 მ. გაბრიელ იოსების ძე ფიცხელაურმა 5 მ.ნ., მარიამ გიორგის ასულმა ფიცხელაურისამ 5 მ., გიორგი გაბრიელის ძე ფიცხელაურმა 9 მ. 20 კ., კნ. სოფიო გაბრიელის ასულმა ფალავანდიშვილისამ 5 მ.ნ., ანასტასია ილარ. ასულმა გულისაშვილისამ 3 მ. 40 კ., მღვდელმა დიმიტრი ფსტიაშვილმა 4 მ., სტუდენტმა ალექსი ფსტიაშვილმა 1 მ., მასწავლებელმა ნინა ფსტიაშვილმა 1 მან., გიორგი გაბრიელის ძე ჯიღაურმა 1 მ., გიორგი თამარის ძე ბილანიშვილმა 40 კაპ.

ამ ფულს ვუგზავნით პატიეცემულ საზოგადოებას.

ფული იგზავნება გაზ. „საქართველოს“ რედაქციაში გადასაცემად.

ბ. ფ.

რედაქტორი ბრმგზოლ მეშაველი.

კალენდარი

კვირა გიორგობისთვის

ა

კვირა 24. ხმა 7.

ქართ. წმ. მოწ. გალაქტიონ და ეპისტიმასი.

კათოლ. წმ. ზაქარიასი და ელისაბედისა.

მაჰმად. ზულ-ჰაჯზე 2 რიც. საფარი 1336 წ. ჰიჯრისა.

ებრაელ. ციერიშონ 4 რ. ქისლევ 5678 წ. ქვ. შექმ.

ოთხშაბათი გიორგობისთვე

ნ

ქართ. წმ. შორის მამათა ჩვენია პავლე აღმსარებელისა.

კათოლ. წმ. ლეონარდისა.

სომეხ. წმ. სტეფანე მამამთავრისა.

მაჰმად. ზულ-ჰაჯზე 3 რიც. საფარი 1336 წ. ჰიჯრისა.

ებრაელ. იომ ჰაფური 6 რ. ქისლევ 5678 წ. ქვ. ებრ. შექ.

ამბრო-კავკასიის რკ. გზის

მატარებლების მოძრაობა

(დრო ნაჩვენებია თბილისის)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისკენ სდ. № 5, 11.32 დღ.
„ სოხუმ. № 9, 11.28 ს.
ბაკურიანისკენ ბაზრ. № 19, 8, 17 დღ.
„ „ № 17, 8.19 დღ.
ბაკურიანისკენ ჩქარ. № 8, 9.51 დღ.
„ ს. № 4, 8.46 ს.
ბაკურიანისკენ ბაზრ. № 4-8, 12.15 ს.

თბილისში ჩადის:

ბათუმიდან ბაზრ. № 10, 8.33 დღ.
„ ს. № 4, 7.41 ს.
ბაკ.-ბორჯ. ბაზრ. № 20, 7.17 დღ.
„ ბაზრ. № 18, 9.50 ს.
ბაკურიანიდან ს. № 8, 10.26 დღ.
„ ჩქარ. № 5, 10.50 ს.
ბაკ.-ბორჯ. ს. № 8[illegible], 7.53 დღ.

კბილის ექიმმა

მამულაიშვილი-ხოდნევისამ

განაახლა

ავადმყოფებს მიღება.

10—1 დღეში, 5—6 საღამოს, გარდა კვირისა.

ოლდას ქუჩ., № 22.

25—823—17

ექიმი

ა. დ. კეკელია

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოობით 6-დან 8-მდე. კანის, ვენერიულს და ათაშანგით (სიფილისი) (606-ს და 914-ს შეშხაპნებით) ავადმყოფებს. მიხეილის პრ. № 116.

ექიმის თანაშემწე

ვანო საათაშვილი

ღებულობს ავადმყოფებს ხად. 4—6 საათ.—ვენერიულ სნეულთა წამლობა, კანქვეშ წამლის შეშხაპნება. სისხლის ნაკლებით, ნერვებით აშლილთ, სიფილისიანთ და სხ. ელექტრიზაციით წამლობა, მასსაჟი, ყველაფერის აცრა და სხ. **მისამართი:** ფანანიურის შესახ. № 3. (1-ლი სამილიციო ნაწილი).

41—748—თ.

გამომცემელი ამბანაგობა „ხმა საქართველოსა“